

IP OFFICE

Український національний офіс
інтелектуальної власності та інновацій

ДОГОВІР ПРО СТВОРЕННЯ ЗА ЗАМОВЛЕННЯМ І ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ:

- поняття та правова природа договору
- об'єкти, щодо яких укладається договір
- суб'єкти, між якими укладається договір
- структура та зміст основних розділів договору

ВСТУП

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності є договором щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності, проте має свою специфіку, зумовлену, зокрема, й відсутністю об'єкта права інтелектуальної власності на момент укладення договору, який має бути створений творцем спеціально для замовника. Це відрізняє такий договір від інших договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності, що укладаються стосовно вже існуючих об'єктів.

Оскільки в результаті належного виконання сторонами своїх зобов'язань за договором замовник набуває (може набути) певні майнові права інтелектуальної власності на об'єкт замовлення, це потребує правильного формулювання відповідних положень у договорі.

Ця презентація стосується ключових особливостей, які відрізняють договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності від інших договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

ДОГОВІР ПРО СТВОРЕННЯ ЗА ЗАМОВЛЕННЯМ І ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

ПОНЯТТЯ ДОГОВОРУ

За договором про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності одна сторона (творець – письменник, художник тощо) зобов'язується створити об'єкт права інтелектуальної власності відповідно до вимог другої сторони (замовника) та в установлений строк.

(ч.1 ст. 1112 Цивільного кодексу України (далі - ЦК України))

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ

- 1 належить до групи договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності
- 2 укладається щодо об'єкта права інтелектуальної власності, який відсутній на момент укладення цього договору
- 3 однією зі сторін договору завжди є фізична особа (творець)
- 4 такий договір не укладається між юридичними особами
- 5 укладається переважно щодо об'єктів авторського права та суміжних прав

ОБ'ЄКТИ, ЩОДО ЯКИХ УКЛАДАЄТЬСЯ ДОГОВІР

НАЙЧАСТІШЕ ДОГОВІР УКЛАДАЄТЬСЯ ЩОДО:

✓ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА:

- літературні та художні твори: написання статей, книг, створення сценаріїв, текстів для сайтів;
- твори образотворчого мистецтва: логотипи, ілюстрації, дизайн інтер'єру чи одягу, фотографічні твори;
- комп'ютерні програми та бази даних: розробка програмного забезпечення, мобільних додатків, сайтів;
- музичні та аудіовізуальні твори: створення музики, відеороликів.

✓ ОБ'ЄКТІВ СУМІЖНИХ ПРАВ:

- виконання: озвучування тексту за замовленням;
- фонограми та відеограми створені для конкретного проєкту.

(ст. 15, ч. 8 ст. 36 Закону України «Про авторське право і суміжні права»)

Схожа договірна конструкція використовується щодо:

сортів рослин за договором про створення сорту за замовленням *(ст.ст. 16, 17 Закону України «Про охорону права на сорти рослин»)*

ОБ'ЄКТИ ЩОДО ЯКИХ ДОГОВІР НЕ УКЛАДАЄТЬСЯ

ЗОКРЕМА, ДОГОВІР НЕ УКЛАДАЄТЬСЯ ЩОДО:

винаходів, корисних моделей

географічних зазначень

компонувань напівпровідникових виробів

Виникнення права на окремі об'єкти права інтелектуальної власності, зокрема, на винаходи, корисні моделі, компонування напівпровідникових виробів, пов'язане з їх державною реєстрацією (ст.ст. 462, 472 ЦК України), оскільки для таких об'єктів важко гарантувати наявність результату на момент створення, отже складно передбачити, чи буде створений об'єкт відповідати умовам правової охорони. На практиці щодо зазначених об'єктів переважно укладається договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

На відміну від вказаних об'єктів, права на об'єкти авторського права й суміжних прав виникають автоматично та не потребують обов'язкової державної реєстрації (ст.ст. 437, 451 ЦК України, ч.1 ст. 9, ст. 36 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

ОБ'ЄКТИ ЩОДО ЯКИХ ДОГОВІР НЕ УКЛАДАЄТЬСЯ

**БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДОГОВІР
НЕ УКЛАДАЄТЬСЯ
ЩОДО СТВОРЕННЯ:**

торговельних марок

промислових зразків
(які планується подавати на державну реєстрацію)

Проте, слід звернути увагу, що:

1. зовнішній вигляд промислового зразка та зображувальної торговельної марки може мати подвійну (кумулятивну) правову охорону, а саме, одночасно охоронятися авторським правом та правом промислової власності (принцип подвійної охорони);
2. результат, отриманий замовником за вказаним договором, зокрема, створене зображення, дизайн, в подальшому, за умови відповідності критеріям охороноздатності, може одержати правову охорону та бути зареєстрованим як торговельна марка, промисловий зразок;
3. право на подання заявки на державну реєстрацію такого об'єкта в якості торговельної марки, промислового зразка та отримання відповідного свідоцтва, належить особі, що набула майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений за цим договором.

** Так само це стосується звукових та аудіовізуальних позначень, які можуть створюватись за таким договором, як об'єкти авторського права, а в подальшому реєструватися як торговельна марка*

СТОРОНИ ДОГОВОРУ

ЗАМОВНИК

(може бути як юридична, так і фізична особа)

особа, за замовленням якої виконавець створюватиме об'єкт права інтелектуальної власності

Слід звернути увагу, **що юридична особа не може бути виконавцем за цим договором**, оскільки вона безпосередньо не може створити об'єкт права інтелектуальної власності.

ТВОРЕЦЬ (виконавець)

(завжди тільки фізична особа)

особа, яка за договором зобов'язується створити об'єкт права інтелектуальної власності

Термін «Творець» є загальною юридичною категорією, що охоплює всіх осіб, чиєю творчою працею створено об'єкт права (авторів, виконавців, винахідників, розробників тощо). Проте на практиці, в договорах, сторони найчастіше використовують термін «Виконавець»

Для врегулювання відносин між юридичними особами щодо створення об'єкта права інтелектуальної власності:

- 1) такі особи укладають інший (непоіменований) договір;
- 2) в такому договорі вказують про обов'язок юридичної особи, відповідальної за створення об'єкта права інтелектуальної власності, набути майнових прав інтелектуальної власності на створений об'єкт від автора.

НАЛЕЖНА ОБАЧНІСТЬ СТОРІН ПЕРЕД УКЛАДЕННЯМ ДОГОВОРУ

ПЕРЕД ТИМ, ЯК УКЛАСТИ ДОГОВІР, ВАЖЛИВО З'ЯСУВАТИ:

ЗАМОВНИКУ

наявність у виконавця професійного досвіду, кваліфікації, що дозволить виконати замовлення

відсутність конфлікту інтересів, що може виникнути у зв'язку з укладенням цього договору

інформацію про особу виконавця, зокрема, чи не перебуває він під санкціями

ВИКОНАВЦЮ

наявність конкретизованих вимог до об'єкта, який необхідно створити (Технічного завдання)

інформацію про особу замовника, зокрема, чи не перебуває він під санкціями

ФОРМА ДОГОВОРУ

ВИМОГИ ДО ДОГОВОРУ:

За бажанням сторін договору, або однієї з них, договір може бути нотаріально посвідчено

письмова (електронна) форма

**договір має бути підписано
обома сторонами**

**в протилежному випадку такий договір є
нікчемним (недійсним на підставі закону)**

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності не підлягає обов'язковій державній реєстрації.

Проте такий договір буде підставою для реєстрації авторського права на створений об'єкт.

Договір може бути зареєстровано УКРНОІВІ у відповідному державному реєстрі, за підсумками чого особі – суб'єкту авторського права, буде видано свідоцтво про реєстрацію договору, що стосується майнових прав на твір.

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ДОГОВОРУ

За структурою договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності має класичні розділи, що притаманні й іншим договорам. Разом з тим, цей договір має й свою специфіку.

- ▶ Преамбула
- ▶ Визначення термінів
- ▶ Предмет договору
- ▶ Запевнення сторін
- ▶ Права та обов'язки сторін
- ▶ Порядок створення та передання об'єкта права інтелектуальної власності
- ▶ Ціна договору

- ▶ Відповідальність сторін
- ▶ Конфіденційність
- ▶ Вирішення спорів
- ▶ Форс-мажорні обставини
- ▶ Припинення договору
- ▶ Додатки до договору
- ▶ Реквізити та підписи сторін

ОСНОВНІ РОЗДІЛИ ДОГОВОРУ

РЕКОМЕНДУЄМО ЗВЕРНУТИ ОСОБЛИВУ УВАГУ НА ТАКІ РОЗДІЛИ:

1

визначення термінів за договором (цей розділ не є обов'язковим, проте, враховуючи специфіку правовідносин, залежно від створюваного об'єкта, він може бути корисним для узгодження сторонами суті термінології, яка використовуватиметься в договорі)

2

предмет договору, який умовно можна поділити на 2 частини, в якому йдеться про:

- 1) зобов'язання сторін щодо створення об'єкта права інтелектуальної власності та оплати, зокрема, виплати винагороди;
- 2) врегулювання правовідносин щодо приналежності майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт права інтелектуальної власності (способи та умови використання об'єкта замовником, якщо майнові права належать сторонам спільно, а договором або законом не встановлено інше)

3

запевнення сторін (що дозволить кожній зі сторін отримати більш повну інформацію та очікуваний результат, а також мінімізувати ризики недобросовісності іншої сторони)

4

порядок створення об'єкта права інтелектуальної власності та передання його замовнику (в договорі обов'язково зазначається строк, впродовж якого виконавець здійснює створення об'єкта права інтелектуальної власності, а також детально прописується процедура створення, погодження з замовником та доопрацювання об'єкта виконавцем)

ОСНОВНІ РОЗДІЛИ ДОГОВОРУ

5

ціна договору (може складатися з вартості здійсненої роботи щодо створеного об'єкта та авторської винагороди (гонорару), якщо майнові права переходять до замовника; може сплачуватися частинами)

6

відповідальність сторін (від ступеня деталізації та правової обґрунтованості умов цього розділу залежить ефективність захисту прав та законних інтересів сторін у разі невиконання або неналежного виконання зобов'язань за договором. Належне формулювання механізмів відповідальності є визначальним фактором для досудового врегулювання спорів та забезпечення повноцінного відшкодування завданих збитків у судовому порядку)

7

припинення договору (крім підстав, вказаних у чинному законодавстві України, сторони можуть погодити інші)

В договорі важливо конкретизувати вимоги замовника до об'єкта, що створюється, зокрема, зазначити їх у Технічному завданні, яке буде невід'ємною частиною такого договору. Максимально деталізований опис об'єкта замовлення є головною запорукою відповідності отриманого результату очікуванням замовника.

ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

Одна сторона (творець, виконавець) зобов'язується в установлений договором строк створити об'єкт права інтелектуальної власності, відповідно до вимог другої сторони (замовника), яка, в свою чергу, зобов'язується прийняти належно створений об'єкт права інтелектуальної власності й внести оплату

Предмет договору фактично включає зобов'язання щодо:

створення об'єкта права інтелектуальної власності

оплати за створення об'єкта, в тому числі й виплати винагороди, якщо майнові права переходять до замовника

визначення приналежності майнових прав інтелектуальної власності на створений об'єкт
(способи та умови використання об'єкта замовником, якщо майнові права належать сторонам спільно, а договором або законом не встановлено інше)

ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать творцеві цього об'єкта та замовникові *спільно, якщо інше не встановлено договором або законом (ч.2 ст. 430 ЦК України)*. Це означає, що кожна з осіб має право використовувати об'єкт самостійно, але не має права розпоряджатися ним без згоди іншої особи. Договір повинен визначати способи та умови використання об'єкта замовником *(ч.2 ст. 1112 ЦК України)*.

Якщо об'єктом замовлення буде виступати об'єкт авторського права, необхідно враховувати норми ч.4 ст. 440, ч.3 ст. 1112 ЦК України та ч.2 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Відповідно, в договорі сторони можуть передбачити як повне, так і часткове передання майнових прав інтелектуальної власності замовнику, а також визначити момент переходу їх до замовника

Повне передання майнових прав інтелектуальної власності

всі майнові права інтелектуальної власності переходять до замовника

Часткове передання майнових прав інтелектуальної власності

у договорі перелічуються майнові права інтелектуальної власності, що переходять до замовника

Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать творцеві цього об'єкта. У випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати замовникові *(ч.1 ст. 430 ЦК України)*

ЗАПЕВНЕННЯ СТОРІН

ЗОКРЕМА:

ЗАМОВНИК

що надані ним виконавцю матеріали
(логотипи, тексти, фото тощо) для роботи,
не порушують прав третіх осіб

має фінансову спроможність виконати
умови договору щодо оплати

особа, що підписує договір має
всі повноваження на укладення договору
(зокрема, якщо замовником виступає
юридична особа)

ТВОРЕЦЬ (виконавець)

об'єкт буде створено ним особисто,
без порушення прав третіх осіб

на момент передання майнових прав
вони не є обтяженими (не заставлені,
не передані іншим особам тощо)

об'єкт буде відповідати вимогам,
відповідно до технічного завдання

ЗАПЕВНЕННЯ СТОРІН

Права та обов'язки сторін формують зміст договору і можуть варіюватися від односторонніх до двосторонніх, де права та обов'язки є взаємними. **ЗОКРЕМА, серед обов'язків може зазначатися:**

ЗАМОВНИК

сплата виконавцю ціни договору:
1) за створення об'єкта та 2) винагороди
за перехід майнових прав інтелектуальної
власності на цей об'єкт на користь замовника
(якщо такі права передаються)

надання виконавцю необхідної інформації,
матеріалів, технічного завдання тощо

прийняття створеного об'єкта, якщо він
відповідає вимогам технічного завдання

дотримання особистих немайнових прав
виконавця на створений об'єкт

ТВОРЕЦЬ (виконавець)

створення об'єкта особисто у передбачений
договором строк

створення об'єкта відповідно до визначених
замовником вимог *(технічного завдання)*

усунення наданих замовником зауважень
до створеного об'єкта

передання замовнику створеного об'єкта,
а також майнових прав інтелектуальної
власності *(якщо вони передаються)*
в порядку передбаченому договором

ЦІНА ДОГОВОРУ

ЦІНА ДОГОВОРУ МОЖЕ СКЛАДАТИСЯ:

*У договорі сторони можуть узгодити
порядок сплати ціни частинами*

З вартості здійсненої виконавцем роботи
щодо створення об'єкта права інтелектуаль-
ної власності (*витрачений ним час та матері-
али*)

З авторської винагороди (*гонорару*), якщо
майнові права переходять до замовника

Сторони можуть передбачити в договорі його безоплатний характер, щодо
безпосереднього створення об'єкта замовлення. Однак якщо майнові права на об'єкт
переходять до замовника, автор має право на отримання винагороди.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

Цей розділ потребує максимальної точності та детальності, без використання загальних недієвих положень, в протилежному випадку сторони не зможуть належно захистити свої права та інтереси.

Слід враховувати, що окремі види санкцій можна стягнути тільки тоді, коли вони передбачені умовами договору.

За порушення обов'язків, встановлених договором, недотриманні чи неправдивості запевнень сторони можуть встановити окрему відповідальність.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ

ВАЖЛИВИМ РОЗДІЛОМ ДОГОВОРУ Є ПОЛОЖЕННЯ ПРО КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

В договорі варто визначити зокрема:

- яка інформація буде вважатися конфіденційною;
- які зобов'язання беруть на себе сторони щодо неї;
- на яку інформацію обов'язки щодо конфіденційності не поширюються;
- порядок повернення матеріалів, що містять конфіденційну інформацію.

Положення щодо конфіденційності можуть втратити силу разом із договором. Тривалість обов'язку зберігати конфіденційність є результатом вільного волевиявлення сторін. Без прямої вказівки в договорі на збереження цього обов'язку після його припинення, правовий захист переданої інформації стає вразливим у разі виникнення судових спорів.

ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

Дію договору може бути припинено у випадках, передбачених чинним законодавством України, а також за згодою сторін. Зокрема, у зв'язку з обставинами, що стосуються особи виконавця, наприклад, у разі виникнення обставин, що зумовлюють фізичну або професійну неможливість виконання ним своїх обов'язків. Серед підстав припинення договору, можна передбачити такі випадки:

несплата замовником суми авансу виконавцю

відмова виконавця вносити зміни /
доопрацьовувати створений об'єкт

тривала документально підтверджена хвороба виконавця,
що унеможлиблює створення ним об'єкта права інтелектуальної
власності у строки, визначені договором

ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

СПІР МІЖ СТОРОНАМИ МОЖЕ ВИРІШУВАТИСЯ ШЛЯХОМ:

переговорів та консультацій

медіації*

в судовому порядку,
в тому числі в порядку арбітражу

сторони вправі самотійно визначити пріоритетність способів вирішення спорів, закріпивши це в тексті договору

З метою запровадження сервісу медіації у сфері інтелектуальної власності УКРНОІВІ запустив **ЦЕНТР МЕДІАЦІЇ ТА ПОСЕРЕДНИЦТВА (ip-mediation.nipo.gov.ua)*

Ризикованим є складання договору без залучення фахівців, обізнаних у праві інтелектуальної власності, а також у питаннях юридичної відповідальності та захисту прав, оскільки договір має бути корисним для його сторін. Звертайтеся до професіоналів, які допоможуть підготувати договір саме для ваших потреб.

Ця презентація підготовлена відділом інформаційного забезпечення трансферу технологій УКРНОІВІ з просвітницькою метою, має інформаційний характер та спрямована на допомогу всім зацікавленим особам у з'ясуванні специфіки договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.

З іншими презентаціями відділу можна ознайомитися за посиланнями:

- «Ліцензійний видавничий договір» nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/12/Litsen-vyd-dohovir.pdf
- «Договір комерційної концесії: особливості врегулювання правовідносин» nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/Dohovir-komertsii-noi-kontsesii.pdf;
- «Договір про передання (відчуження) майнових прав інтелектуальної власності: на що варто звернути увагу» nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/10/Dohovir-pro-vidchuzhennia-mainovykh-prav-intelektualnoi-vlasnosti.pdf;
- «Складаємо ліцензійний договір: ключові моменти за законодавством України» nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/11/Prezentatsiia-Litsenziinyi-dohovir.pdf;
- «Ліцензійний договір щодо ноу-хау: на що варто звернути увагу» nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/Prezentatsiia-Litsenziinyi-dohovir-shchodo-nou-khau.pdf

Державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (УКРНОІВІ) надає консультативну підтримку щодо підготовки договорів у сфері інтелектуальної власності або їх аналізу.

При наявності питань Ви завжди можете звернутись до відділу інформаційного забезпечення трансферу технологій за телефоном: **+38 (044) 494-05-90**

або написати на електронну пошту:

tetiana.tkachuk@nipo.gov.ua;

viktoriia.dmytrenko@nipo.gov.ua

Контакти

e-mail: office@nipo.gov.ua

Адреса

01601, Україна, м. Київ, вул. Дмитра Годзенка, 1